

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจ่ายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5741

เรื่อง รู้จัก MOU 2544 กับการกำหนดเขตแดนทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อน

ผู้เรียบเรียง นายยอดชาย วิถีพานิช วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ พฤศจิกายน 2568

MOU 2544 หรือ “บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อนกัน” เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลนายทักษิณ ชินวัตร โดยนายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายชก อัน รัฐมนตรีอาวุโสและประธานการปิโตรเลียมแห่งชาติกัมพูชา ลงนามร่วมกันเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2544 เพื่อเป็นกรอบในการเจรจาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันจากการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลอันเนื่องมาจากการประกาศเขตไหล่ทวีปในอ่าวไทยของไทยและกัมพูชา ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 26,000 ตร.กม.

MOU 2544 เป็นบันทึกความเข้าใจที่มีเนื้อหาเป็นการกำหนดกรอบและกลไกในการเจรจาเพื่อหาข้อสรุปเรื่องการกำหนดเขตแดนทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนที่อยู่เหนือเส้นละติจูด 11 องศาเหนือ ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 10,000 ตร.กม. หรือที่เรียกว่า “พื้นที่ทับซ้อนส่วนบน” และเรื่องการพัฒนาาร่วมในทรัพยากรปิโตรเลียมสำหรับพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนที่อยู่ใต้เส้นละติจูด 11 องศาเหนือ ในลักษณะพื้นที่พัฒนาร่วม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 16,000 ตร.กม. หรือที่เรียกว่า “พื้นที่ทับซ้อนส่วนล่าง” โดยต้องดำเนินการทั้ง 2 เรื่องในลักษณะที่ไม่แบ่งแยกออกจากกัน และให้มีคณะกรรมการร่วมด้านเทคนิคดำเนินการพิจารณาและเจรจาร่วมกันในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ได้ตกลงกันว่า MOU 2544 และการดำเนินการทั้งหมดตาม MOU 2544 จะไม่กระทบต่อการอ้างสิทธิทางทะเลของแต่ละฝ่าย

ภายหลังการลงนาม ไทยและกัมพูชาได้มีการเจรจาและดำเนินการตาม MOU 2544 แต่จนถึงปัจจุบันยังไม่สามารถตกลงหาข้อสรุปใด ๆ ได้ และเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการให้ยกเลิก MOU 2544 และให้นำเรื่องเสนอต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลที่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินในเวลาต่อมายังได้มีการเจรจากับกัมพูชาเพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งปิโตรเลียมในพื้นที่อ้างสิทธิดังกล่าวอีกหลายครั้ง ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนของสถานะความคงอยู่ของ MOU 2544 นอกจากนั้น ภายหลังจากเกิดเหตุปะทะกันระหว่างกำลังทหารของทั้ง 2 ฝ่ายบริเวณ

ชายแดนไทย-กัมพูชาในเดือนกรกฎาคม 2568 ได้เกิดข้อถกเถียงขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งในประเด็นความเหมาะสมของการยกเลิก MOU 2544 โดยฝ่ายที่สนับสนุนให้เหตุผลว่า MOU ฉบับนี้ ทำให้ไทยเสียดินแดน ในขณะที่ฝ่ายที่คัดค้านให้เหตุผลว่าการยกเลิก MOU ดังกล่าว จะทำให้ไทยเสียเปรียบในการเจรจากำหนดเขตแดนทางทะเล และเสียประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรปิโตรเลียมในบริเวณพื้นที่อ้างสิทธิ์ ซึ่งข้อถกเถียงดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยุติ

กรณีความขัดแย้งระหว่าง 2 ประเทศ สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจาก MOU 2544 เพราะเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของชาติและประชาชนโดยรวม จึงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2568 สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาญัตติด่วนเกี่ยวกับ MOU 2544 ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อที่ประชุมจำนวน 5 ฉบับ เพื่อให้มีการศึกษา MOU 2544 อย่างรอบด้านมากขึ้น โดยมีผู้เสนอญัตติ ได้แก่ นายสฤกษ์พงษ์ เกียรติชอง นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ นายกัณวีร์ สืบแสง และนายนพดล ปัทมะ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2568 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมิมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาบันทึกความเข้าใจ 2543 และ 2544 ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาขึ้น เพื่อทำการพิจารณาศึกษาญัตติดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 90 วัน และนำผลการศึกษามาเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

บรรณานุกรม

บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 3 ครั้งที่ 19 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง). (4 กันยายน 2568). สืบค้น 20 ตุลาคม 2568 จาก https://msbis.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_report/main_warehouse_dll_x.php?aid=11767&mid=4682

ย้อนโทม์ไลน์ 23 ปี เสร็จพื้นที่ทับซ้อนไทย-กัมพูชา เดิมพันขุมทรัพย์พลังงาน. (12 ตุลาคม 2567). สืบค้น 20 ตุลาคม 2568 จาก <https://www.posttoday.com/politics/domestic/714421>

สุวันชัย แสงสุขเอี่ยม. (2555). เหตุที่ต้องยกเลิก MOU 2544 ว่าด้วยพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเลไทย-กัมพูชา. สืบค้น 15 กันยายน 2568 จาก <http://www.public-law.net/publaw/view.aspx?id=1685>